

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autorka: Martina POLÁČKOVÁ
aprobace: specializace v pedagogice, anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání, francouzský jazyk se zaměřením na vzdělávání
akad. rok: 2014/2015
Název DP: Práce s chybou v cizojazyčném vyučování
Oponentka: Mgr. Daniela Vrabcová, Ph.D.

1. Koncepce, pojetí a teoretická východiska práce

Martina Poláčková představuje v závěru učitelského studia text, který navazuje na její **dlouhodobou práci** s problematikou didaktických procedur při chybování v cizojazyčném vyučování. Upozorňuji na to, protože jsem vedl i bakalářskou práci řešitelky a **chci ocenit její dlouhodobý zájem a seriózní přístup** k řešení diplomového zadání. Tento pohled může hodnotitelům unikát, avšak z mé pozice je svým způsobem výjimečný a hodný zveřejnění. Mají-li učitelské fakulty připravit didakticky vybavené odborníky, kteří jsou schopni i na úrovni závěrečných prací aktivně propracovat svěřené téma (blízké školní praxi), pak se to v případě M. Poláčkové podařilo, a to s jejím nepřehlédnutelným přínosem.

Předmětem závěrečné práce je téma pro každodenní vyučování typické, tj. práce s žakovou chybou při (cizojazyčném) vyučování. Jedná se o problematiku mnohaoborovou, která je ve školní realitě řešena v individuálních souvislostech pedagoga a konkrétních žáků. Už v „bakalářském“ posudku jsem upozornil na skutečnost, že problematika „situací s chybou“ bohužel není častým tématem teoretických studií a ani pedagogický výzkum se jí soustavněji nezabývá. Z toho může vzniknout jen jediný závěr: práce Martiny Poláčkové je **profesně velmi potřebná** a je dobře, že se dílčím způsobem rozšiřují poznatky o tomto opomíjeném tématu.

K formální stránce Autorka představuje text o 109 stranách přímého textu a navazující přílohové části. Bibliografické zázemí čítá 29 odkazů, které autorka citovala a 19 ze širší bibliografické základny. Dodávám, že mnohé tituly jsou zahraniční a z těch „domácích“ jsou hojně zastoupeny práce kol. J. Ondrákové, která se situacemi s žakovou chybou dlouhodobě zabývá v německém jazyku.

Struktura hodnoceného textu, soudě nejen z obsahu, je logická a přesvědčuje o promyšleném přístupu. Autorka vychází z predikovaných cílů (jak pro teoretickou, tak empirickou část) a také připomíná ty okolnosti, které vedly ke vzniku DP.

Teoretická opora práce má logický retrográdní charakter v šesti kapitolách „předsunuté“ teorie: M. Poláčková nejprve procedury s žakovou chybou zasazuje do širšího didaktického rámce, popisuje obecné strategie řešení a poté se dostává ke klíčovému tématu, tj. psycho-didaktickému řešení situací s chybou v cizojazyčné výuce.

Z mého pohledu jsou nejvíce přínosné (dá-li se to tak zjednodušeně říci) kapitoly o korekcích chyb v mluveném a psaném projevu – to je primární a sekundární pak příprava žáků na hodnotící a sebehodnotící procesy. Ono posledně zmiňované je velmi cenným poznatkem, protože **relativizuje situace**

s chybou, mýtí představy, že chybující žák do školy nepatří a naopak vede vychovávané i vychovatele k autentickému projevu, sebekontrola a cestám přirozené nápravy chyb – jako další z cest poznávání.

Navazující kapitola se již zaměřuje na problematiku práce s chybou v jazykovém vyučování **v podmínkách učitelského vzdělávání**. Chci také ocenit existenci kapitoly 7, která v tezevitě podobě shrnuje předchozí zásadní teoretické poznatky. **Závěr k teoretické části práce:** autorka prokázala, že umí vyhledávat validní literaturu a je schopna vytěžit z ní hlavní i parciální informace.

2. Empirická část práce

S empirickou částí se čtenář setkává na s. 63 a dalších. Opět odkazují na její přehlednost a jasný **metodologicky profil a návaznost na bádání v bakalářské práci**. To je velmi důležitá poznámka, protože se autorka v několika směrech na předchozí text odkazuje, podtrhuje kontinuitu a vztah mezi oběma pracemi. Primární – vedle záměrů bylo stanovení kvalifikovaných předpokladů pro obě hlavní etapy výzkumu: kvantitativní (založené na dotazníkovém šetření mezi žáky) a kvalitativní (opřené o analýzy rozhovorů s vyučujícími). **Použitou smíšenou metodologií** v cestě za výzkumnými odpověďmi považují za odborně zvládnutou a po mnoha stránkách inspirativní.

Smyslem recenze určitě není „opisovat“ obsah teoretické či empirické části hodnoceného textu. Proto se spíše zaměřím na nejdůležitější výsledky, které z výzkumných sond vyplynuly. Ze sumy údajů chci upozornit alespoň na **tři podstatné výsledky:**

zadáním pro učitele cizích jazyků je také, aby „situaci s chybou žáka“ nejen identifikovali, ale také analyzovali a komunikačně a didaktiky korigovali; situace s chybou rozvíjí jazykové kompetence a dovednosti na obou stranách,

pro žáky by situace, kdy chybují, měla být příležitostí k rozvoji sebereflexe a hledání cest, jak ji kognitivně i osobnostně ovládnout (coby další cesta v mnohosti poznávání, resp. učení v nejšířším slova smyslu),

didaktická připravenost pedagogů na práci s žákovou chybou je důležitá i v pregraduálním učitelském vzdělávání; jak autorka zjistila, jsou v tomto ohledu značné rezervy, a to je důvodem k zamyšlení a hlavně konkrétním změnám.

Poznámka vedoucího práce: (opisují z předchozího posudku) Martina Poláčková byla velmi pilná studentka a velmi jí záleželo na tom, aby práce měla své kvality a byla zpracována s předstihem. Nově dodávám, že hodnocení tohoto textu bez znalosti práce bakalářské poměrně zužuje vidění. Nad ním (nad některými diskusemi ohledně detailů např. v grafickém vyjádření apod.) stojí skutečnost, že práce je velmi kvalitní a vzniklá dlouhodobou poctivou snahou.

3. Inspirace - otázky k obhajobě

Autorka by mohla při obhajobě práce zodpovědět např. tyto dotazy:

- Které poznatky z teorie se nově objevují v této DP – ve srovnání s „bakalářkou“?
- Jakými cestami by bylo možné v učitelském studiu nacvičovat rozvoj žáků v oblasti receptivních a produktivních dovedností?

4. Závěr - shrnutí

Hodnocená bakalářská práce jednoznačně splňuje nároky kladené na práce tohoto druhu a je z mého pohledu v mnoha ohledech vzorová. Proto ji **navrhuji klasifikovat.....(1)**

Hradec Králové 23. 6. 2015

Doc. PhDr. T. Svatoš, Ph.D.,
katedra pedagogiky a psychologie PedF UHK